

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Marshall 2914

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 12.

Stockholm 2 April 1908

1:a årg.

<p>Prenumerationspris: 1/4 år... kr. 4:50 1/2 år... kr. 2:50 3/4 » ... » 3:50 1/4 » ... » 1:25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. — Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1—2, — Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:— Rabatt: 5 ggr 5 1/2%, 10 ggr 10 1/2%, 20 ggr 20 1/2%, 50 ggr 25 1/2%. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	---	---	--

Om flickors praktiska uppfostran.

Vi öppna med nedanstående artikel Dagnys spalter för diskussion i ett ämne, där helt visst åsikterna måste vara delade på grund af svårigheterna att förena en önskvärd praktisk uppfostran med de kraf på teoretisk kunskapskompetens, som ställas allt högre på den unga platssökande kvinnan.

*

Det fanns en tid, då det knappast ifrågasattes annan verksamhet för kvinnan än praktiskt arbete, den tid då, om vi kunnat se in i alla de svenska hemmen i land och stad, vi i regeln skulle funnit hvarje kvinna sysslade med de otaliga bestyr, som tillhörde ordnandet af ett hem, innan maskiner för sömnad, väfnad, ljustöping m. m. lättade arbetsbördan. Det kom en annan tid, då förvärfvandet af teoretiska kunskaper blef lösen för dagen. Skolor och bildningsanstalter af många slag uppstodo, och till dem alla strömmade elever. Gemensamt för dessa anstalter var att de nästan uteslutande bibringade teoretiska kunskaper.

I den tid, som nu är, bryta sig åsikterna i fråga om nödvändigheten af praktisk utbildning mot hvarandra, särskildt gäller detta i afseende å den ålder, då praktisk färdighet skall förvärfvas.

De personer, hvilka främst hålla på den teoretiska utbildningen anföra i hufvudsak följande skäl. Många kvinnor måste såsom ogifta skaffa sig sitt lefvebröd, och därför är nödvändigt, att flickans uppfostran från början

inriktas mot förvärfvande af tillräckliga fackliga kunskaper samt att hennes studier icke fördröjas genom införande af praktiska färdigheter, hvilka icke fordras af gossen, ty tillgodoses icke flickornas uppfostran på detta sätt under skolåldern, blifva de senare färdiga att upptaga arbetet ute i lifvet och blifva mindre kompetenta däri, än de män, som skola blifva deras arbetskamrater. Från samma håll uttalas ock, att den praktiska färdigheten kan förvärfvas efter skolåldern samt att den är lätt inlärd.

Från motpartiet framlägges att om man ock ej längre proklamerar, att giftermål är en kvinnas enda bestämmelse, så är det dock ett faktum, att de flesta kvinnor gifta sig, liksom ock att det stora flertalet kvinnor på ett eller annat sätt hafva sitt lif så ordnad, att de måste åtaga sig de praktiska bestyren i eget eller andras hem. Flickornas uppfostran bör därför, menar man, vara så ordnad att alla kvinnor tidigt förvärfva vana vid och duglighet i hemgöromålen. Försummelse i detta afseende komma icke blott att bringa svårigheter för den enskilda personen, det enskilda hemmet, där ekonomi och trefnad till så stor del äro beroende af huru arbetet utföres, utan de komma ock att verka förlamande på hela vårt lands, vårt folks utveckling.

Så skilda te sig åsikterna i dessa frågor.

För min del tvekar jag icke att ställa mig i deras led, som se en tidig undervisning i praktiskt arbete såsom ett nödvändigt led i den kvinnliga uppfostran.

Man säger, att det praktiska arbetet är lätt lärdt. Detta kan någon gång vara sant, t. ex. om det är fråga om de enklaste handgreppen, och när den ekonomiska frågan ej spelar stor roll samt särskildt, om det gäller hushållsordnande för enstaka personer bosatta i stad. Är det däremot fråga om att ordna för en familj och att med små ekonomiska medel åstadkomma ett godt resultat, likaså, där det gäller arbete på landsbygden. då är saken ej lätt lärd. Där om vittna tyvärr alltför många af våra svenska hem och detta likaväl i staden, där en embetsmannalön skall tänjas ut till att någorlunda täcka de nödvändigaste behoven och att skaffa uppfostran åt gossar och flickor, eller där kroppsarbetarens lön skall omsättas till hyra, föda m. m., som ock på landet, där det ej är fråga om att blott tillreda inköpta födoämnen, utan där kvinnans uppgift måste vara att biträda mannen med födoämnens producerande t. ex. genom arbete vid landtbruk, ladugårds-, trädgårds- eller hästskötsel.

Den, som säger, att kvinnans praktiska arbete i hemmet är lätt lärdt, ser, synes det mig, frågan ur allt för snäv synpunkt. Att sköta hushåll betyder icke att vara hemma och laga en eller annan rätt, det kan nästan hvem som helst åstadkomma. Nej, det betyder att ordna hela hemmet så att hushållsbestyren skötas ordentligt, ekonomiskt och med största möjliga tidsbesparing. Det gäller för husmor att med barns och, där det finns, tjänares hjälp sätta hela hushållsmaskineriet väl i gång, ordna så att mesta möjliga arbete kan utföras på minsta möjliga tid, allt under det fulla ordningen är rådande. Skall detta kunna ske måste ordningsföljden för husets sysslor vara noga genomtänkt så att icke tid förspilles, sysslorna måste som man säger »gå i hvarandra» och därtill bör hvarje göromål utföras på mest praktiska sätt, det vill säga, den tid som offras skall gifva bästa möjliga resultat. Låt oss säga, att genom ett verkligt praktiskt ordnande af hvarje syssla ända intill hälften af den tid kunde inbesparas, som vanligen åtgår, och för min del tror jag icke detta vara öfverdrifvet, så t. ex. vid diskning och vid tillredandet af en del mat. Att tillvarataga af ugnsvärmen, begagnande af den s. k. hölådan för långkok, användande af praktiska handgrepp i mat-tillredningens detaljer äro nödvändiga för att nå ett sådant resultat, är naturligt. Hvilken betydelse skulle ej en sådan tidsbesparing hafva! Kvinnorna vunne ro till läsning, till utveckling i allmänhet, modern vunne tid att följa sina barns uppfostran, hela hemmet vunne en prägel af ro och af högre lyftning. Mig synes att vid all den verksamhet, som nu pågår för att kvinnor skola vinna praktisk utbildning, synpunkten om deras vänjande vid sparsamhet med tid är fullt lika viktig, som inlärandet af rätters tillagning och sysslors skötande i öfrigt.

Men är ett hushålls skötsel ej lätt lärdt och måste dock som regel flertalet kvinnor åtaga sig arbetet, då är det tydligt och klart att duglighet för detsamma utförande måste förvärfvas. Att detta sker lättare vid unga år än vid äldre, lär ej vara tvifvel underkastadt. Flickan bör i hemmet från de allra tidigaste åren vänjas att ut-

föra en del praktiskt arbete. Då ett sådant kraf uttalas, framhålles ofta att flickorna ej hinna med mera än skolans arbete. Därtill vill jag svara, att enligt min tanke bör öfning i praktiskt arbete — biträde med hemmets enklare sysslor, inläras och lämnas som uppdrag åt barn redan före skolåldern, t. ex. biträde med diskning, damning och eldning i kakelugnar. Har någon vana redan vid så unga år vunnits, blir det en helt naturlig sak för flickan att, äfven sedan skolan tar hennes tid i anspråk, något biträda mor och tjänarinna i hemmets skötsel. Vidare böra sommarferierna användas till flickornas praktiska utbildning. Om, så som är att önska, det blir vanligt att tjänarinnorna erhålla någon tids ledighet hvarje sommar, så bli nog därmed en del familjer tvingade att taga den kvinnliga ungdomen till hjälp, och väl är det. Kommer så därtill skolköksundervisningen, såväl vid fasta som vandrande skolkök, hvilken, efter hvad som är att önska, sprider sig allt mer för hvarje år i vårt land, så blir åtminstone någon grund lagd för framtida verksamhet.

Hafva vi icke för närvarande kommit till en underlig utveckling, då hemmen ordnas så att, fastän det i allmänhet torde vara föräldrarnas innersta önskan, att döttrarna skola blifva gifta, man dock låter deras barnoms- och ofta ungdomsår förflyta utan att bibringa den kunskap och den erfarenhet, som erfordras för att kunna skapa ett välordnad hem. Det har funnits en tid och vi kunna icke säga att den ännu är förbi, då de unga flickorna vid giftermålet åtagit sig de plikter äktenskapet medförde, utan annan kunskap i ett hushålls skötande, än att de kunde nödtorftigen koka potatis och grädda plättar, och hvad angick barns vård och skötsel, stod saken ändå värre, ty man hade konsekvent undanhållit all kunskap om ämnet moderskap och barnavård.

Men frågan kan ses ur en annan synpunkt, den nämligen om den praktiska begåfningens rätt att bli tillgodosedd. För lidet århundrade gaf Sveriges kvinnor den stora, härliga gåfvan att kvinnlig intellektuell begåfning skulle ega rätt till utveckling lika väl som manlig. Vår tid kräver rätt för den praktiska begåfningen att göra sig gällande. Jag tänker därvid icke blott på rätt att studera vid landtbruksläroverk, trädgårdsskolor m. m., utan jag tänker än mera på rättigheten för flickor att få upptaga till studie det arbetsområde, som har deras intresse. Nu tvingas en del unga flickor fram i läsning och pianospelning, hvars hela anläggning hänvisar dem till det praktiska lifvets sysslor.

Att dessutom praktiskt arbete kan så att säga »föda sin man», är ej svårt att bevisa, då det torde vara lättare att i Sverige påpeka kvinnor, hvilka genom praktiskt arbete vunnit förmögenhet, än att finna dem bland löntagare å teoretiska områden eller bland skriftställare, målare o. s. v. Äfven om man undantar dessa de högsta inkomsterna, så torde det praktiska arbetet ofta gifva jämförelsevis hög aflöning. Så t. ex. har en tjänarinna, som icke haft några utgifter för sin utbildning, ofta större årsinkomster än mängen, som haft dryga utgifter i skolor, kurser m. m.

För öfrigt är det praktiska arbetet af yttersta vikt just i våra dagar. Egna hemsfrågan står på dagordningen och den för med sig ökade plikter för husmodern, antingen det egna hemmet är beläget i stadens utkant, där man måste reda sig utan den bekväma åtgärden att hämta grädde och färskt bröd i »magasinet», och där hönsgård och trädgård böra finnas, eller det gäller det egna hemmet på landet med dess alla landtbruksintressen. Alla ärenden, som röra jordbruket, kräfva f. n. stor uppmärksamhet och flera af vårt lands främste landbrukare och finansmän anse frågan om kvinnans uppfostran för landthushållningen såsom en bland de viktigaste.

Under ett par generationer har den praktiska utbildningen försummats så väl i de förmögnaste hemmen som i de enklaste kojor. Husmodern har underlåtit att taga barnen och den kvinnliga ungdomen till hjälp i arbetet, och nu visa sig följderna ej blott däri att det ofta fattas kunskap i de enklaste hushållsgöromålen, och att en hel del arbetssätt hålla på att glömmas bort — det är blott gammelmor, som ännu kan den gamla slöjden, som kan färga m. m. —, utan husmoderns försummelse visar sig äfven i förakt för handens arbete, ett förakt, som om det ej bekämpas och handens arbete åter kommer till heders omöjliggör Sveriges framtida utveckling.

GERTRUD ADELBERG.

Anna Sandströms läsebok.

Natur och arbetslif i svenska bygder. I. Götaland.

Stockholm P. A. Nordstedt & Söner. 1908.

Denna med längtan motsedda läseboks första del är för visso ett fullödigt resultat af den starka utveckling på geografiundervisningens område, som författarinnan själf varit den, som gifvit de kraftigaste och finaste impulserna till.

Mellan raderna läser man om en samvetsgrann och för ingen möda ängslig forskning icke blott i lärda afhandlingar och digra folianter utan ock i det lefvande lifvet, som i all sin brokighet alltid vinner en förstående blick af henne och ur hvars kaos hennes pedagogiska takt förstår att sofra och ordna de drag, som tillsammans bilda ett fosterland, som barnet fattar och därför kan älska. Aldrig kommer hon med en klumpig maning att älska det, och aldrig märka vi det lyfta pekfingeret, som skall förstärka maningen men endast förstärker dess klumpighet, men hela bokens grundton är denna: »Tänk, barn, hvad vi älska det landet, och hvad det är vår kärlek värdt.»

Vår stora läromoder har tagit Sveriges barn vid handen för att föra dem omkring på samma område som vår stora sagoförtäljerska. Det är förvisso sällsynt i ett lands pedagogiska historia, att dess barn ledsagas på en sådan färd af sådana vägvisare. Jag tror, att få medel skulle vara så verksamma mot »de onda tiderna», som om staten eller enskilda ville bereda dem tillfälle att vara för *alla* Sveriges barn det de vilja vara. Detta kunde nås genom distribution af dessa böcker först och främst till våra mörkaste landsändar. Mätte de ock få användas i den anda de kommit till.

Anna Sandström vinner oss genom sin stora sanningsenlighet. Vi få ett så stort förtroende till henne, att det kan bli en fara, att när på grund af den ideligen pågående omdaning af lifvet och dess former hennes uppgifter komma att bli skefva eller vilseledande, vi frestas att icke uppmärksamma förändringarna och icke lita på våra ögons vittnesbörd. Men hon är själf den första att

i ty fall beröfva boken dess auktoritet och frisäger sig redan i företalet från alla anspråk på att vara den ofelbara. Också är hon angelägen att framhålla både studiekammararens receptiva och assimilerande arbete och det ideliga observerandet och kontrollerandet, hvarförutan man står sig slätt som geograf.

Hvart kapitel synes mig som en sten, hvars facetter utslipats under många år och med ofantligt säker hand. Det är bara att beklaga, att hvarken Bleking eller Dal fått vara med, och att Östergötland kommit med på ett hörn och ej på en rangplats.

Den som ej pröfvat sina krafter i den svåra konsten att omsmälta för barn ett lärdt innehåll så att de fatta det och utvecklas af det, kommer säkert aldrig att ana, hvilket mästerskap denna bok ger prof på. Det innehåll, som bjuds i en så enkel och lättfattlig form, har hämtats från områden, som äro så föga bearbetade för barnaundervisningen som t. ex. geologi, topografi, nationalekonomi. Idel reella kunskaper från dessa och andra områden ha sammanförts, och dock ger boken alls icke intryck af att vara ett slags barnaencyklopedi. Aldrig har författarinnan fallit för den frestelse, som bringar flertalet geografilärare på fall: att vara notisjägare och notissägare. Boken är en mosaik, men det är en mästares hand, som valt nyanser och material och sammanfogat alla dessa tusen ting till ett helt. Planen är icke en resplan, men det är alldeles själfklart att vill man se allt detta, så bli resor medel därtill, och därför känner man sig hela tiden som författarinnans reskamrat. Men icke heller »reslektionens» stötstenar: enformighet, torrhet och förkonstling, har hon ens snubblat på.

Hon vinner oss med sin trohet också i det lilla, med att hennes hand tar så hänsynsfullt och vackert på allt samt med sin oräddhet. Hon drar sig icke för att ta med ett och annat, som stöter dem för hufvudet, som icke vilja höra annat från vårt land än s. k. skönmål-

ning. Gustaf Adolfs hårdhända omsorger om Borås få komma med, och dock kan hon nog tänka sig, att skön-målningens koryféer skola vredgas öfver denna inbjudan till barnatanken att komma med ett: »Kunde *han* göra med sina bönder precis som tsar Peter gjorde med sina!» Och när nu ett spöke är ett nödvändigt inventarium i hvar gammalt slott, så tvekar hon icke att tala om det som en helt enkel sak och förutsätter aldrig annat än förnuftig uppfattning däraf.

Den vane pedagogen framträder i det sätt, hvar på hon samarbetar med läraren. Hon tar aldrig ordet från honom, d. v. s. hon upprepar aldrig, hvad han lärt barnen. Så t. ex. öfverlåter hon åt honom den helige Sigfrid, Blända, Birgitta och bröllopet på Ulfåsa. Och hon upprepar sällan sig själf. Det händer dock, som t. ex. när i kapitlet om Halland, ljungrännandet betraktas som en ny företeelse, medan vi redan i Småland voro med om det, eller när vi i sammanhang med Hallandsås få veta, att hafvet utanför kusten är långgrundt, men just detta undersökts i föregående kapitel. Ibland få barnen tillfälle att komma med sitt: »Hvad är det, fröken», t. ex. ruff, furskepp. Ibland väckes nyfikenheten men tillfredsställes först längre fram. Så t. ex. frapperas vi af likheten mellan Mörkeklef och Gottlands raukar, men få förklaringen på gåtan först på sid. 177.

Språket är behandladt med samma skicklighet som ämnet. Det är enkelt, klart och vackert. Det lutar aldrig åt lärdhet och aldrig åt pjoller. Måhända kunde det sparats mer på sådana ord, som *så*, *nästän*, *riktigt*, och det kära *fast* får komma med titt och tätt, t. ex. på sid. 32: »Malmö är också en rätt gammal stad, fast inte så gammal som dess granne Lund. Den fanns till redan under medeltiden, fast den då var mindre känd än både Lund, Skanör och Falsterbo.» Dessa ord äro ju nog så bra i och för sig, men de fresta tillräckligt mycket för att göra det önskvärdt, att missbruket icke måtte konfirmeras af en auktoritet. En ordvändning, som väl rättas i en följande upplaga, är: »...*kräftdjur*, som *vimplade i de forntida hafven*». »*Lefva på badgäster*» har måhända vunnit burskap i språket liksom »*lefva på inackorderingar, turister*», men nog ligger det för känslan något s. a. s. glupskt i det. När man läser meningen: »*Bäst är det dock för Halmstad, ty där har man med stort besvär lyckats hålla hamnen i stånd*», undrar man, om det lilla »*om än*» utelämnats därför, att besväret betraktas som en särskild välsignelse. *Växjö* är ett otrefligt tryckfel. »*Tillgången på ved ger anledning till glasbruk*» är en mindre god konstruktion. När *klef* öfversattes, borde kanske glosorna *afsats*, *terrass* också gifvits.

När jag nu är i färd med att plocka fram småsaker, skulle jag gärna vilja komma med ett par små frågetecken också med anledning af innehållet. När man går och pulsar till knäna i bokskogarnas löfmassor, tror man ej, att de härröra från en enda sommar. I det milda klimatet ligger säkert den ena sommarens bladbädd tämligen oskadd, när den bjuder sig som underlag åt den följande. När man tänker på hur ringa attack mot fiskens lif ett snitt i strupen är, så undrar man, om ej våra storsjöfiskare som alla andra döda fisken med ett snitt i nacken, helst i lifsknuten.

Det skulle säkert icke skadat, om vegetationsbältena i Västergötland fått sitt sammanhang med lagringen klargjordt. En jämförelse, som synes mig vara af bra ringa effekt, är jämförelsen i arbetsförhållanden mellan Skåne och Norrland. Skillnaden i klimat, jordmån, befolkningstäthet m. m. är så himmelsvid, att tanken alls icke arbetar vidare med den upplysningen, att Malmöhus län i alla afsenden är så aflägsset från Västernorrlands. En helt annan effekt hade kunnat vinnas t. ex. genom en jämförelse med Skaraborgs län. Detta är ungefär dubbelt så stort och har knappt mer än hälften så stor medelskörd. Detta förklaras ej af jordmån, klimat etc. men får sin rätta belysning genom ett sådant faktum, som att vid en tid, då 92 % af de skånska församlingarna hade folkskolor, funnos dylika endast i 27 % af Västergötlands. Då Skåne består sina barn undervisning hvar dag, så snålar Västergötland på hvarannandagsläsning. Alltså menar jag, att en starkare impuls i arbetslivet kunde ernås genom en jämförelse mellan tvenne kommensurabla storheter i st. f. mellan tvenne inkommensurabla. Vi finge då att göra med en skillnad, som i väsentlig grad kunde utjämnas genom höjd folkbildning, rationellare arbetsmetoder och större arbetsenergi.

Af samma skäl skulle man gärna sett, att författarinnan icke nöjt sig med att motivera karpdammarnas igenläggning därmed, att färsk fisk numera så lätt fås med järnväg och ångbåt. Man skulle hellre velat höra ett beklagande, ty hvarje näring, som skaffar mat på bordet, kunde hellre få en tillskyndelse än tvärtom.

Boken är illustrerad på ett synnerligen förtjänstfullt sätt, och t. o. m. en karts-kiss har funnit en plats där. Karts-kissen kan ju undvaras i läseboken, ty svarta taflan finns ju alltid till hands. Därför skall jag väl inte önska fler dit.

Vi ha ju numera många och utomordentligt goda källor och läroböcker i geografi, men jag vet ingen, som jag så gärna skulle vilja sätta i barnens händer som denne läsebok.

JENNY VELANDER.

Schering & Lindberg, Skylt-, Dekorations- o. Rumsmålare.
Möbellackering utföres äfven. Kostnadsförslag på begäran.
Jakobsbergsgatan 43. * Allm. tel. 21709. **OBS!** Vålgjort arbete! Moderata priser!

Stockholms F. K. P. R:s årsmöte och fröken Annie Furuhjelm.

Den 27 mars höll Stockholms F. K. P. R. sitt årsmöte i K. F. U. K:s lokal under d:r Lydia Wahlströms ordförandeskap. Styrelsen omvaldes med undantag af d:r K. Hård af Segerstad, fru Ann-Margret Holmgren och fröken Augusta Helin, hvilka undanbedt sig återval. I deras ställe invaldes fröknarne Anna Peterson, M. Staël von Holstein och Anna Johansson. Till suppleanter utsågos fru L. Dyrssen, fröken A. Thorstensson och fröken L. Hagberg. Revisorer och revisors-suppleanter blefvo omvalda. Ett från februarisammanträdet hvilande stadgeändringsförslag rörande höjning af årsafgiften från 75 öre till 1 kr. blef nu för andra gången antaget, likaså ett tillägg till stadgarna angående kvinnans valbarhet. Ordföranden lämnade därpå en del meddelanden från föreningens verksamhetsfält. Bland annat redogjordes för landshöfding Sjöcronas i Första kammaren väckta motion om kvinnans rösträtt. Nya lokalafdelningar ha bildats under den senaste tiden i Falköping, Hjo m. fl. ställen, så att antalet lokalföreningar nu är 122. Förslag hade väckts om en »försakelsedag» till förmån för Stockholmsföreningens och landsföreningens kassor. Till en dylik dag antogs nu den 15 april.

På fröken Whitlocks förslag diskuterades möjligheterna för samhällskurser, liknande de nu pågående för nästa år. Föreningen beslöt att söka i någon form fortsätta kursen, dock borde den anordnas endast en gång i veckan.

Därefter lämnades ordet åt fröken Annie Furuhjelm från Helsingfors, som i ett intressant föredrag redogjorde för de finska kvinnornas insats i lagstiftningsarbetet. Efter att hafva berört det förhållandet att »ofärdsåren» i Finland väckte hela nationens intresse för de storpolitiska frågorna, kvinnors såväl som mäns, nämnde hon att det första offentliga möte, som hölls i Helsingfors för kvinnans politiska rösträtt, ägde rum den 4:de november 1904 under stor anslutning och antogs där en resolution om rösträtt och valbarhet. Så kom nationalstrejken och den gaf äfven kvinnorna rösträtt. Om man skulle fråga männen i Finland, hvad som gjorde att kvinnorna så själfallet erhöllo politiska rättigheter lika med männen, ansåg talarinnan, att de väl närmast skulle svara, att det var för den stora andel kvinnorna tagit i det passiva motståndet mot förryskningspolitiken under de svåra åren för Finland, men säkerligen låge där väl äfven som grund för beslutet en starkare känsla än någonsin att skipa

rättvisa, vid en tid då hela nationen känt förtrycket och laglösheten hota.

Föredragshållarinnan öfvergick därefter till en redogörelse för de motioner — i Finland benämnda petitioner — som framlagts af kvinnorna i landtdagen. För Dagnys läsarinor äro dessa redan i hufvudsak kända genom fru Hedvig Gebhards artikel om *Kvinnor såsom motionärer och utskottsledamöter*. Utrymmet tillåter icke här att ingå på de närmare upplysningar fröken F. lämnade om de olika motionerna, af huru stort intresse detta än skulle varit.

Fröken F. omnämde ett för kvinnans ställning ganska betecknande förhållande, icke saknade en viss humoristisk anstrykning, nämligen att kvinnor, som söka anställning i statens tjänst såsom vid statens läroverk, posten statsbanorna, måste, såsom termen lyder, *söka dispens från sitt kön*. Kvinnliga doktorer måste äfven söka dylik dispens för att få aflägga ämbetsed. I anledning häraf har framkommit yrkande på att kvinna må kunna söka hvad plats som helst oberoende af sitt kön.

Till frågan, huru männen förhålla sig till kvinnornas deltagande i lagstiftningsarbetet, ansåg sig fröken F. kunna säga, att de i allmänhet ställa sig sympatiskt och förstående. Dock finnes det naturligtvis äfven i Finland den vanliga oppositionen mot kvinnans deltagande i det politiska lifvet, grundad på de välkända teorierna om faran för kvinnan såväl fysiskt som andligen. En läkare lär redan hafva gjort uttalanden om sinnessjukdomarnes större utbredning, sedan kvinnorna blifvit politiska medborgare! — Vi anse oss kunna uttala den åsikten att frågan är förtidigt väckt.

Fröken Furuhjelm slutade med att påpeka att kvinnorna ej i Finland bildat något politiskt kvinnoparti, och att valen ej försiggått i partigrupperingens tecken. I storpolitiska frågor hafva kvinnorna ej uttalat sig i landtdagen, deras motioner hafva såsom bekant berört kvinnans sociala och rättsliga ställning, folkhygien, skolfrågor, djurskydd och nykterhet. Deras arbete har varit ett lugnt och stilla arbete, som man skulle kunna likna vid vårbäcken, som tyst rinner fram under snön, men som växer för sol och vår och en dag skall bryta fram, stark och kraftig i omdaningens tid.

Det varmt och själfullt gifna föredraget mottogs med kraftiga applåder.

Redovisning för influtna penningbidrag till det kvinnliga rösträttsarbetet.

Den i föregående nummer af Dagny införda redovisningen för medel inkomna i följd af V. U:s upprop var endast gällande för bidrag t. o. m. den 26:te mars. Insamlingen pågår alltjämt och få vi uttala den förhoppning, att rösträttsrörelsens vänner hafva den i godt minne.

Den på årsmötet med Stockholmsföreningen bestämda försakelsedagen infaller den 15 april. De bidrag, som däri genom uppkomma, torde insändas till föreningens skattmästare, 4 Artillerigatan, och kommer redovisning för dessa äfven att meddelas i Dagny.

Lungsot kan botas.

Fru Hedvig Lindholm-Eneroth, postadr., bostad och behandlingslokal: Birger Jarlsgat. 110, Stockholm, (A. T. 11529, R. T. 10219) emottager och behandlar därstädes och på **sitt sjukhem i Holmsjö** (Blekinge) lungsjuktiga enligt sin med hittills **enastående goda** resultat pröfvade metod. — Några intyg om de af mig vunna resultaten till Sept. 1906 finnas att läsa i min bok **Lungsot kan botas**, hvilken sändes gratis mot porto. — För de i landsorten boende patienterna ordnas behandlingen så, att jag tillsänder dem min medicin och förhållningsordinationer.

Upprop.

Snart är 1:sta Maj inne, den dag, då vi fira vårens annalkande. Våren är glädjens och förhoppningarnas tid, men också den tid, då sjukdom och nöd kännas tyngst att bära.

Låtom oss, som kunna det, på denna dag skynda till hjälp mot sjukdom och nöd. Vi kunna det alla, hög och låg, rik och fattig, gammal och ung.

Vi kunna göra det med uppoffring af en enda minut och — 10 öre.

Köp Första Majblomman och bär den synlig såsom det tecken, i hvilket hela svenska folket denna dag samlas till lindrande af lidande och nöd!

Det lidande, som kraftigast påkallar vår hjälp, är det, som föranledes af tuberkulosen.

Må vi särskildt gå till anlopp mot denna vår folkfiende, och då det gäller icke endast att söka utrota den där den slagit sig ner, utan äfven att undandraga den fotfäste och hindra att tjänlig jordmån beredes för densamma, så må första Majblomman ej vara bunden vid på förhand bestämda regler huru den skall hjälpa, blott den hjälper.

Första Majblommans uppgift är alltså att direkt och indirekt bekämpa denna fruktansvärda sjukdom.

Första Majblommans idé tog första gången form i Göteborg den 1:sta Maj 1907. Oaktadt en mycket kort förberedelsetid kunde den kommitté, som här upptagit saken, glädja sig åt att omkring 140,000 stycken små blåa blommor på denna vårens första dag buros, fördelade på snart sagdt alla medborgare och medborgarinnor i vårt samhälle samt inbragte, sedan jämförelsevis små omkostnader frånräknats och öfverbetalningar tillagts, c:a 14,600 kr. Detta belopp blef sedan af kommittén i ofvan antydda syfte utdelat och användt nämligen:

Till »Födelsedagen», Hem för barn från hem, där lungsjuka personer finnas, kr. 4,000: —, till »Sparvebo», hem för barn till lungsjuka föräldrar kr. 2,000: —, till Viktoriaföreningen, som arbetar för hjälp åt lungsjuka barn, kr. 2,000: — och till Göteborgs Sommarsanatorium resterande c:a kr. 6,600: —.

Uppmuntrade af det goda resultatet här på platsen

söker kommittén, såsom torde vara bekant, att bilda ett allmänt »Riksförbund» för hela Sverige, hvilket å kommande 1:sta Majdagar skulle i vidsträcktast möjliga grad på samma sätt exploatera idén.

Till dato har i nedanstående städer och orter i landet bildats 1:sta Majblommekommittéer, hvarifrån öfver en half million blommor äro rekviderade för stundande 1:sta Maj.

Alingsås, Ärvidstorp, Arvika, Borås, Charlottenberg, Falkenberg, Falköping, Falun, Grästorp, Gäfle, Göteborg, Halmstad, Hjo, Hudiksvall, Jonsered, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Karlstad, Kristinehamn, Kungsör, Köping, Linköping, Mariestad, Marstrand, Motala, Mölndal, Nora, Oskarshamn, Seffle, Skara, Strömstad, Trollhättan, Uddevalla, Uppsala, Vara, Varberg, Visby, Vänersborg, Ystad, Åmål, Örnköldsvik.

Det återstår dock så oändligt många fler platser.

Ingen stad, ingen köping, ingen kommun får känna sig för stor eller för liten att ansluta sig till idén.

Kommittén mottager ännu och intill den 30:de dennes anmälningar och rekvisitioner. Senare inkomna beställningar å blommor kunna vi ej med full säkerhet garantera blifva i tid effektuerade.

Tillverkningen af 1:sta Majblomman är inhemsk, och priset å densamma kr. 7: 50 pr tusen stycken.

Försändningarna ske mot postförskott eller efterkraf.

Må hvem som helst, som känner sig värmd af denna idé, och som är i stånd att samla andra, af sitt samhälle betrodda män och kvinnor omkring sig, söka fylla de luckor, som ännu återstå, och på de platser, där idén ännu ej upptagits, gripa sig an med dess realiserande.

Hvarje samhälle förfogar själf genom sin kommitté öfver de inflytande medlen — hvilka dock icke få användas i annat än ofvannämnda syfte.

Vi inbjuda alltså vördsamt till fortsatt anslutning till denna fosterländska sak och hoppas, att genom ett talrikt hörsammande af denna vår vädjan Första Majblomman, hvar gång hon bringar bud om våren, äfven skall kunna medföra hopp och tröst till många svenska hem.

Göteborg den 11 Mars 1908.

Centralkommittén för Första Majblommans Riksförbund:

CARL LAGERBERG

Ordt.

FRIGGA CARLBERG
Sekt.

K. J. GEZELIUS
Skattm.

BEDA HALLBERG

HUGO BRUSEWITZ

P. GUSTAF CARLSTRÖM

AXEL IDSTRÖM

GUSTAF MANKELL

I Stockholm har den 29 mars bildats en kommitté för distribuering af 1:sta majblomman. Tillverkningen af blomman är inhemsk och kommer den att försäljas till ett pris af 10 öre pr styck till förmån för de institutio-

tioner och föreningar som ha till ändamål att bekämpa tuberkulosen bland barnen.

Det är att hoppas att genom upppropets spridande den goda saken flerstädes måtte finna efterföljd.

Sigrid Hansén
— KAPPAFFÄR —
29 VÄSTERLÅNGGATAN 29

PROMENADDRÄKTER
KAPPOR och LÖSA KJOLAR
Senaste nyheter! Största urval!

Fru Anna Palme-Dutts föreläsningar i Stockholm.

Kvinnosaken har kanske mera än de flesta rörelser i vår tid bruk för den internationella solidaritetskänsla, som börjar göra sig gällande på så många områden. Att den redan finnes inom kvinnorörelsen, har man också ofta glädjande tillfälle att konstatera.

För närvarande gästas Stockholm af fru Anna Dutt, född Palme, sedan en följd af år bosatt i Cambridge. Fru Dutt, som med den varmaste känsla håller fast vid sitt hemland, Sverige, har dock just genom sin starka samhörighetskänsla med de engelska kvinnorna kommit att taga en starkt verksam del i arbetet för deras sociala och politiska likställighet. När hon därför nu i Stockholm kommer att hålla en serie föreläsningar öfver kvinnorörelsen i England, måste det blifva af stort intresse för oss svenskor att få taga del af hennes uppfattning om det arbete, som bedrivs i England.

Föreläsningarna, som komma att hållas i K. F. U. M:s

lokal den 3, 10 och 14 april, komma att behandla *Röströrelsens utveckling*, *Kvinnans deltagande i det politiska lifvet* och *Kvinnans rättsliga och industriella ställning*.

Mrs Dutt, själf sekreterare i Women's Liberal Federation i Cambridge, ställer sig dock fullt objektiv och förstående till Women's Freedom League med deras mera aggressiva taktik. Och hon som så många af dem, som sett sufragetterna på närmare håll, talar med sympati om dem.

Den öfverblick, som mrs Dutt kommer att gifva af kvinnans ställning i England, kommer att blifva af stort allmänt intresse. Det blir säkerligen ett alldeles enastående tillfälle att få en klar muntlig redogörelse af saker och förhållanden, som vi ofta finna återgifna på ett ganska vilseledande sätt ur engelska tidningar. Det är att hoppas, att Stockholmspubliken kommer att i stor utsträckning begagna sig af mrs Dutts intresserika framställning.

Skissboksblad från Dalmatien.

Den inskjutande hamnviken är full af alla slags båtar; utmed kajen ligga skutor fulla med frukt från Italien och de vimla af brokiga kroater och herzegovinare, som lasta af dem. Där komma stora vattenmeloner, gröna utvändigt och röda invändigt, men de smaka bara som ljumt vatten och reta ej aptiten.

Men så får jag se en skuta, fylld ända upp till kanten med de skönaste gula meloner, hela luften mättas af deras doft, och den väcker tvärt till lif ett minne från min tidigaste barndom. Jag var så liten att jag, stående, lagom kunde lägga hakan på ett bord (det stod ute på en trädgårdsterrass), kring hvilket stora människor fingo saft och sodavatten och melon. Men jag fick ingenting. Det hörde till uppfostran då för tiden, att om någonting var motbjudande, skulle man i timal sitta kvar vid bordet, tills man pinat det i sig, men om någonting var godt, så fick man ingenting. Det skulle visst stärka karaktären. Huruvida det verkligen gjorde det, vet jag inte, men visst och säkert är, att det stärkte begäret. Det ha vi nu alla mer eller mindre ärft af vår moder Evä. Saft med sodavatten intresserade mig inte, ty jag visste af erfarenhet precis hur det smakade. Men melon! Där af hade jag endast gjort bekantskap med doften. Ifall jag då hade fått en aldrig så liten bit, så hade jag inte tänkt på den saken mera. Men nu blef melon det enda viktiga och intressanta i världen, och jag beslöt att försöka uthärda tillvarons veder-

värdigheter, tills jag blef stor, bara för att då äta så mycket melon jag någonsin ville. Jag skulle lefva på melon och ingenting annat. När jag lagts på kvällen, hade melonerna antagit sådana dimensioner i min fantasi, att jag ej kunde somna för dem. Och när jag slutligen somnade, så drömde jag, att jag var en orientalisk furste och promenerade utmed kajen i min hamn och såg mina skepp segla in, lastade med godsaker. Och där kom ett fylldt af bara meloner, luften fylldes af deras doft, och jag lät mina tjänare lasta af dem på vagnar och draga dem upp till mitt slott, där jag sedan lefde på bara meloner.

Nu slog det mig, att allt såg ut precis som i drömmen jag en gång hade som liten. I bakgrunden Karstbergen alldeles sådana som barn rita berg med zig-zag-linier upp och ned och där bortom andra litet ljusare, som upprepa samma lätta mönster; och nedanför stodo uppradade cypresser, enkla som leksaks-träd. Här var samma inskjutande hamnvik med kajen och alla båtarna, och på vattenytan, så långt man kunde se, simmade massor af tappad frukt. Männen, som lastade af frukten, voro klädda i vida röda byxor — eller något mellanting mellan kjol och byxor — och breda brokiga skärp med en böjd knif stucken igenom — alldeles som det skulle vara — och på hufvudet buro somliga halmhattar, andra ett hopvridet skynke, viradt om det. En och annan turk med röd fez blandade sig i vimlet eller satt vid husväg-

Eng. Dräkttyger;

Äkta Loden Kamelhårstyger

— nu inkomna; säljas äfven metervis. —

Aktiebolaget J. E. Sandberg,
Stockholm.

garna och sålde småsaker. Själ hade jag längesedan blifvit stor och gjorde hvad jag ville och gick nu där — jag kunde inte låta bli att fortsätta analogien. Och så köpte jag en kärrlast af de gula, söta melonerna och lät en kroat skjuta dem med mig hem till villan, där jag bodde på halfön Lapad bortom Gravosa. En kroatkvinna, som hörde till denna, såg förfärad ut. Inte skulle man äta melon i hettan, jag skulle minst få kolera, och hon tänkte redan på hvem som skulle sköta mig och hur det skulle göras med min begrafning.

Men jag konstaterade sedan, att människan tvärtom är skapad att lefva uteslutande på frukt och mår mycket väl däraf.

Villan, där jag bodde, låg midt inne bland pinier. Lapad, som skjuter långt ut i hafvet och hjälper till att bilda den vik, som är Ragusas hamn, är för det mesta höga kullar med pinieskog på, och på sidan åt öppna hafvet stupar den lodrätt i detta, som en hög klippvägg, sönderskuren af grottor och egendommiga formationer. Här och tvärs öfver halfön gå tusenåriga stenlagda vägar mellan låga stenmurar. Emellanåt ha pinierna fått lämna plats för oliver, och de se ut som en samling gamla filosofer, som efter ett upprördt lif tvärstannat för att meditera. Gråa stammar och ett grått, diskret löfverk, som låter se skelettet med vridningar och rörelser, som inga andra träd låta sina grenar beskrifva. Intet träd har sådan outtröttlig fantasi som oliven, när det gäller att komponera olika stammar med patetiska uttryck i. Somliga verka som kvickt funna paradoxer, andra följa excentriska infall med sina vändningar och gapande hål och sammanväxningar. Somliga protestera mot vanliga naturlagar, de gå sin egen väg och tala sitt eget språk, och detta blir intressantare, ju mer man umgås med dem.

Luften är fylld af en stark, obeskriflig doft, som är egendomlig för denna trakt; det är mynta och lavendel och rosmarin och mera därtill. Själ fva den solstekta marken har en doft, som ej fins annorstädes, och hafvet här doftar olika mot all annan hafsluft. Denna starka, sammansatta arom bildar Ragusatraktens stämning ihop med cikadornas högljudda skrik, hvaraf luften genljuder hela dagarna. Cikadorna likna närmast gråa jätteflugor, men de äro sympatiska djur; deras syrslignande sång blir nästan öronbedöfvande, där det fins många af dem.

Dessutom är Dalmatien fjärlarnas land. Aldrig har jag sett sådan mängd af sällsynt praktfulla fjärlarter som här.

Längst bort på halföns udde var hafvet tillgängligt, och dit vandrade vi ofta, Aga och jag. Aga var min hund. Han var född på andra sidan turkiska gränsen, och därför hade han (fastän naturligtvis inte af någon turk) fått sitt namn, som är en turkisk adelsmanstitel. Det passade visserligen inte alls, ty hela hans typ förrådde att han var resultatet af någon mesallians. Men om han saknade förfining, så hade

han istället så mycket mer af den hundiska hängifvenhet, som människan i allmänhet sätter så mycket värde på. När jag lämnade mina kläder på stranden (eller rättare mitt enda klädesplagg, ty mer än en lannesäck och ett par sandaler behöfdes inte), så kunde jag vara viss på att efter 6 eller 8 timmars simtur återfinna dem på samma fläck med Aga bredvid. Han skulle ha offrat ända till sin sista blodsdroppe för den minsta af mina tillhörigheter.

Förresten kan man där ströfva omkring hela dagar utan att möta en mänsklig varelse; och ser man någon sådan, så är det mest buttra kroater. Den kroatiska delen af befolkningen är visserligen lat och ohederlig som alla sydländingar, men det är en ärlig ohederlighet, som inte maskerar sig med smilande inställsamhet, som de mindre talrikt representerade italienarna, utan lämna en i fred.

Här är just rätta platsen för den, som vill vara i fred. Nästan inga turister komma hit. Dagligen kan man upptäcka nya skönheter, som hvarken resehandböcker eller dikter skrivits om.

En grotta hittade jag t. ex., som hade naturliga pelare utmejslade af vattnet, och här och där en naturlig taklugg, som släppte in halfdager. Detta senare var lyckligt för den, som befann sig långt inne i hålan, när den helt och hållet fylldes af någon stor våg, då dessa skrefvor voro enda räddningen att få luft igenom.

Aldrig har jag sett haf så starkt grönblikt som här. Sticker man sin hand bara en liten bit under vattenytan, så syns den klart grönblikt. Men för att njuta odeladt borde man ha elefanthud, ty klipporna äro hvassa och skrofliga nästan som korallref, och under vattnet stöter man mot osynliga sådana, som sticka upp ur djupet som svärdspetsar. Ibland nå de upp ofvanför vattenytan till lagom hviloplatser och till tempel för soldyrkare.

Här blir soldyrkan min religion, och solen min gud. Aga tycker hvarken om solbad eller hafsbad, men hans gud är jag.

En natt — det var öfver 30 grader — vaknade jag vid att inse det vidriga i att vara instängd mellan liflösa väggar och tryckande tak. Utanför, i pinieskogen, var lika tyst, men det var en lefvande tystnad som andades. Sedan dess brukade jag sofva i villans pinieskog, innanför dess inhägnade stenmur. Man halfvaknar ibland vid vindfläktar, som susa till som i drömmen och smekande stryka öfver ansiktet. Marken har en annan doft om natten än om dagen. Det bästa är vaknandet i soluppgången, vid fåglars och insekters begynnande sång.

En gång skulle Aga och jag se efter, om vi kunde klättra till toppen af Sergio, berget ofvanför Gravosa. Det var som att resa från Söder till Nord. Nedanför oss hade vi dalens exotiska växtvärld, vi lämnade bakom oss cypresser, fikonträd, vingårdar och hvita villor med rödblommade oleanderträd — det enda, som ännu blommade under den heta årstiden — agaver och kaktus funnos snart ej mer, de stenlagda vägarna

Ju större spridning

Dagny erhåller, med desto mer bemyndigande kan den föra den svenska kvinnorörelsens talan och för densamma kräva gehör. Prenumerera därför själf på Dagny och verka för spridningen af den i Eder omgivning.

togo slut. Olivträden, våra bästa vänner, följde oss ännu länge; men till sist fans bara gräs och låga sträfvä buskar, svåra att tränga fram igenom. Tvärbranta stigningar och djupa skrefvor hindrade vandringen från att bli enformig.

Aga gnisslade och grät inför en klyfta att hoppa öfver, men som jag redan var på andra sidan, föll det aldrig hans hundsjäl in att vända om. — »Det är inte farligt, Aga,» sade jag. »Du ser väl, att här skulle vi inte göra oss illa, om vi hoppade miste, utan slå ihjäl oss på fläcken. Hälsan är mycket värd, men lifvet är ingenting värdt.» — Aga samtyckte och stod snart bredvid mig darrande och flämtande.

Högst uppe på kammen var bara nakna stenen och ingenting annat än sten. Äkta karstbergskaraktär. Där hade vi utsikt åt alla sidor. Djupt under oss, knappt urskiljbart, Ragusa med sin fästningsborg skjutande ut i hafvet. Den paradiska Lacromaön med sin klosterträdgård och mellan klipporna sin salta insjö, som står i underjordisk förbindelse med hafvet. Och Gravosa, hamnstaden i bara en dimension, som sträcker sitt hvita band mellan viken och berget.

Åt andra sidan hade vi Ombladalen, och bortom den sågo vi in Herzegovina. Ombla kommer här tvärt upp ur jorden som en stor, bred flod. Det är antagligen samma flod, som i Herzegovina plötsligt försvinner ner i underjorden.

Det var tid att börja nedstigningen för att hinna undan mörkret; men Agas alla fyra tassar blödde efter vandringen på de skrofliga klipporna. Af mina sandaler fanns heller inte mycket kvar, och jag tänkte på, hur det skulle kännas, om jag inte haft dem. Aga slickade sina tassar och bad med tysta ögonkast; det fanns ej annat att göra än stanna öfver natten på berget, och vi sökte upp en gräsbevuxen skrefva att bo i.

— »Hvarken du eller jag behöfva sådant som hundkoja, eller hur, Aga? Ça c'est pour les bourgeois, säga fransmännen. För att vara verklig civilisationsvarelse måste man äfven kunna vara naturvarelse, när man så vill. Och för att kunna älska människor måste man kunna lefva alldeles utan dem.» — (Den sista reflexionen var för mig och passade inte för Aga.) Aga teg och samtyckte. Han förstod mig ungefär lika bra, som människor bruka förstå hvarandra, men med den skillnaden att vi tyckte lika i allting.

Vi sågo på, hur landskapet skiftade färg under solnedgången.

»Aga,» sade jag, »vi människor inbilla oss, att naturen är full af välvilliga makter, som lugna våra bekymmer och ta bort vår lifsleda. Vi tro, att genom något slags vänskapligt inflytande allt som pinar oss försvinner, när vi umgås intimt med den.

Och ändå är naturen i sitt orubbliga lugn fullkomligt ligkiltig för allt, som rör oss. Men vi äro bara så vana att bland våra likar vara omgifna af fientliga inflytanden, vi ha alltse'n barndomen så vänjt hela vårt nervsystem att bemöta dessa, att det blifvit

det normala för oss, och frånvaron af all fientlighet verkar genom kontrasten som positiv välvilja.

Ty vi människor kunna nu aldrig lägga bort att skapa om allting efter vår egen afbild. Vi göra ännu ungefär detsamma som primitiva naturfolk, när de personifiera berg, floder, träd och göra dem till mytologiska varelser, människovänliga eller människofientliga. Häruppe tror bergsfolket ännu på fauner med bocken. Därnedanfö i klostret sjunga de nu som bäst sitt Ave Maria och bränna rökelse åt gud och madonnan att lukta på. De ha en personifikation af det goda, som har mänsklig begränsning och mänskliga sinnestörelser och en personifikation af det onda, som har humor och andra trefliga mänskliga smådrag. T. o. m. dessa de abstraktaste af alla begrepp kläda de i mänsklig form. De kunna inte producera en enda tanke, som inte tar form af dem själfva.

Det är nog samma orsak, som du har att tacka för att vi tycka om er hundar. Ni kunna ej föra en själfständig tillvaro utan måste som lifsvillkor ha någon att svansa efter, och det ta människorna som yttring af godhet och tillgifvenhet. Om någon af oss skulle gå tills fötterna blödde för en annans skull, så vore det bevis på en uppoffrande vänskap. Hos dig däremot är det hundisk slafdrift. Men vi skilja inte på lika yttringar af olika orsaker. Kattorna äro intelligentare djur än ni, men de underordna inte sin intelligens under människans vilja, och därför tar människan ingen notis om den och förnekar att den finns. Ni hundar däremot ställa hela det förstånd ni ha till vår disposition, och därför anse vi er kloka. Vi kalla er klokare, ju mer fördel vi kunna dra af er. Så resonera människor, ser du.»

Det hade blifvit mörkt. Under vår konversation hade Aga ringlat ihop sig och somnat.

Vi vaknade vid en hvit skymningsdager, som förerbådade solens uppgång, och vi sågo på, hur alla former började framträda och åter ändra färg, tills solguden visade sitt imponerande ansikte och fyllde oss med andakt.

Längst nere under oss sågo vi som en svart punkt passagerarångaren från Bari landa vid Gravosas brygga. Och en stund efteråt blåste en annan stor lyxbåt, som afgick till Fiume.

»Ser du Aga, den skall jag följa med som civiliserad människa igen, när jag tröttnat på ditt sällskap och vill ha annat umgänge än haf, berg, oliver och pinier. Hvad skall det då bli af dig? Då behöfver inte jag dig mera.

Och jag blir åter en slaf af bostäder, måltider och kläder. Sol, luft och vida vyer afstängas, och man kryper in i skodon, handskar och alla andra former, som människor hittat på åt hvarandra.

Dina tassar äro bra nu. Låt oss då klättra ner till Gravosa igen och hämta frukost af fikon, aprikoser och ben att gnaga. Och därifrån gå vi direkt till vår pelargrotta och ta vårt morgonbad.»

TYRA KLEEN.

Andelsbevis i Föreningen Dagny erhållas å tidningens expedition mot återställande af interimskvitto.

Notiser.

Kvinnorna och den svenska kyrkan i Amerika.
Svenska lutherska kyrkans Nationalsynod i Förenta Staterna beslöt på sitt möte förra sommaren, att de församlingar, som vilja gifva kvinnor rösträtt i kyrkliga angelägenheter, skola hafva rätt därtill. När beslutet gick igenom, reste sig representanten för Minnesota, pastor C. O. Olander och förklarade att hellre än att gå in på detta beslut, skulle församlingarna i Minnesota utgå ur synoden och bilda en själfständig organisation. Frågan kom ånyo före vid de Svenska lutherska prästernas konferens i Minneapolis, då West St. Paul's nya församling anmält sig till inträde. Denna församling har nämligen medgifvit kvinnorna rösträtt och på denna grund blef dess inträdesansökan föremål för opposition. Flere präster talade med häftighet mot, några för saken. Slutligen lyckades pastor J. W. Lundgreen få följande resolution antagen: Ingen församling, som antagit synodens beslut, får ingå i Minnesotakonferensen.

Som flera församlingar i Minnesota redan tillämpat synodens beslut om kvinnlig rösträtt i kyrkliga angelägenheter, tyckes det, som om Minnesotakonferensen ämnade, synoden till trots, ställa dessa utanför kyrkan.

Konferensen slutade med att anslå 12,000 pund till hednamissionen. En Minneapolis-tidning anser, att det varit lämpligt om medel anslagits till missionerande inom konferensens egna förstockade medlemmar.

Föreningsmeddelanden.

Den af Gefle F. K. P. R. anordnade kursen i samhällslära tog sin början förra veckan med ett föredrag

af redaktör Lindh om »Sveriges statskick», hvilket följdes med största uppmärksamhet af de talrika kursdeltagarna och mottogs med applåder. Nästa föreläsning hölls måndagen den 30 mars, då lektor O. Ottelin föreläste om »Det offentliga talandets konst». Bland öfriga föreläsare märkes redaktör D. Åkerhielm, författarinnan Annie Åkerhielms man, som åtagit sig föreläsa om »Proportionella val».

Lokalförbund för Skånes F. K. P. R. bildadt. Sedan de respektiva föreningarna anslutit sig till det af styrelserna på möte i Lund d. 26 jan. antagna förslaget om bildande af ett lokalförbund af F. K. P. R. för Skåne under namn af »Skåneförbundet», är detta förbund nu en verklighet. De F. K. P. R., som ingått i förbundet, äro: föreningarna i Engelholm, Eslöf, Helsingborg, Hessleholm, Hörby, Kristianstad, Landskrona, Lund, Malmö, Simrishamn, Sösdala, Trelleborg och Ystad. Förbundets angelägenheter skötas af en kommitté, som under detta år utgöres af: Doktor Malin Wester-Hallberg, Malmö, ordf., fröken Gunhild Linder, Landskrona, sekr. samt fröken Nanny Palmkvist, Helsingborg.

Förening för kvinnans politiska rösträtt är bildad i Helgum efter föredrag af fil. kand. fröken Anna Åkerberg från Sollefteå. Föreningen har anslutit sig till Landsföreningen.

En kvinnlig rösträttsförening har bildats i Falköping efter föredrag af doktor Gulli Petrini. Ett tjugotal medlemmar antecknade sig och styrelse valdes.

Efter föredrag af fil. dr fru Gulli Petrini har i Hjo bildats en kvinnlig rösträttsförening, hvori ett trettiotal medlemmar ingingo. Styrelse valdes.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
Fredrika-Bremer-För-
bundets byrå,
54 Drottninggatan,
STOCKHOLM.

Vaksamhet,

Förening för bekämpande af den
hvita slafhandeln,
Stockholm, Göteborg,
Tunnelgatan 25, Sten Sturegatan 10,
meddelar råd och varningar åt
unga kvinnor, som resa till ut-
landet samt anskaffar *kostnadsfritt*
tillförlitliga upplysningar om där-
städes erbjudna platser.
OBS.! Ej platsanskaffning.

Lediga platser

inom alla områden af för kvinnor
lämpligt arbete annonseras fördelakti-
gast i Dagny, hvilken, som tidning för
svenska kvinnorörelsen, torde erhålla
den mest vidsträckt spridning landet
runt.

Annonsförmedlare

pålitliga och välrekommenderade,
önskas för Dagny såväl i landsor-
ten som hufvudstaden. Anmälan å

DAGNYS EXPEDITION,
Mästersamuelsg. 51, Stockholm C.

G. V. Löfgren, Snickerifabrik, 86 Skånegatan 86.

Husreparationer, Kontors- och
Butiksinredningar verkställas
omsorgsfullt till moderata
priser.

OBS.! Parkettgolf lagas och bonas.

Pensionat i Rom,

Zanetti, Via Fontanella di Borghese
42. Centralt läge. Billiga priser.
Prospekt å S. Gumælii Annons-
byrå, Stockholm.

Laridtbruksskola för Kvinnor,

teoretisk och praktisk, öppnas
1 Maj vid
Kristinehamns Praktiska Skola.
Kursen 6 mån. Begär prospekt.
Carl Pehrson.

Hvar och en,

som inser vikten af att vi kvinnor just nu erhålla ett kraftigt språk-
rör för lösningen af den just nu brännande frågan, *vår politiska*
rösträtt, bör själf prenumerera på Dagny och söka förmå minst en
bland sina bekanta att göra detsamma.

PLYMER, BOOR,
Solfjädrar o. Aigretter
— bäst hos —

Stockholms Plymfabrik
Hilda Ahnfelt
Smålandsgatan 30.

Rikstel. 10137. Allm. tel 5011.

ORGLAR från landets förnämsta
fabriker säljas mot er-
läggande af 4 % af priset strax och
och sedan 12 % i hvarje följande
kvartal under 2 år samt

PIANINON mot 4 % strax och
8 % i hvarje kvartal
under 3 år.

Kataloger och närmare upplys-
ningar erhållas mot 20 öre i frim.

P. O. ÅKERLUND, Strömsbro.

Mot grått här säkert och
oskadligt medel
Franska Parfymmagasinet,
21 DROTTNINGGATAN 21.

Egnahemssparbanken.

Kontor: Vasagatan 38.

Begagna denna sparbank för in-
sättning å sparbanksräkning. Kan
användas äfven för hushållsräkning.
Intill 500 kr. kunna i regel utfås
utan uppsägning.

Öppen half 10 f. m.—7 e. m.
Allm. tel. 917. Rikstel. 73.
Inlåningsränta f. n. 5½ proc.

:: **Matlagningsskolan** ::

Hamngatan 22, Stockholm, A. T. 109 05.

**Mottager elever på längre
och kortare tid. Middagsser-
vering hvardagar kl. 2—5.**

Upplysningar lämnas af skolans
förestånd. fröken *Selma Johansson.*

Kemisk Tvätt.

A.-B. Nya Blå Hand,
— Stockholm. —

**Undervisning i engelska
språkets alla branscher.**

35 års praktik i utlandet.

Fru C. O. F. Nordenadler,
Drottningholmsvägen 12, 1½ tr.

Extra fina

**Dörrskyltar, Stämplar
och Sigill**

erhållas alltid billigast från

GUSTAV HÅKANSSON

Stockholm. Box 173.

Mästersamuelsgatan 54.

Rodenstamska

Slöjd- och Hushållsskolan,
Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslära-
rinnkurs. Slöjdlära-
rinnkurs.

Resestipendium.

Från en af onämnd gifvare stiftad stipendiefond utdelas under år 1908 ett resestipendium å 1,500 kr. för utrikes studieresa under ett halft år.

Berättigad att söka stipendiet är kvinna, som aflagt medicine licentiatexamen.

Ansökningar, åtföljda af kompetensintyg, studieplan samt präst- och läkarebetyg skola innan 15 April inkomma till

*Fredrika-Bremer-Förbundets
stipendienämnd.*

Vejbystrands Sjukhem
vid Skelderviken

(Barkåkra station, Väst kustbanan) för ben- och körteltuberkulos, rachitis och allm. svaghet, mottager barn och vuxna, dagavgift 4—6,50 kr. Öppet året om, central uppvärmning, härligt läge i barrskog vid hafvet. Läkare: Dr Ernst Lindahl vid Kronpr. Victorias Kustsanatorium, Barkåkra.

**För resande till
Rivieran**

rekommenderas det skandinaviska pensionatet Villa Elsie i San Remo (Norditalien). Pensionatet förestås af en dansk dam. 20 rum och trädgård med utsikt öfver Medelhafvet. Moderata priser.

Högre Lärarinneseminariet

vid

Stiftelsen Kjellbergiska

Flickskolan

i Göteborg.

Inträdesökande till Första och Tredje afdelningarna, som börja sin verksamhet med nästa läsår, torde före den förste instundande Maj insända sina ansökningar till Styrelsen för Kjellbergiska Flickskolan, adr. Södra vägen 23. Skolans föreståndarinna meddelar närmare upplysningar.

STYRELSEN.

S. A. Börjessons

nederlag af

Trävaror, Laggkärll,

Trappstegar m. m.

Turistsängar

från 10 å 12 kr. pr st.

Döbelnsgatan 73.

— Allm. telefon 66 12. —

**Maria Rohléns
Syateljé**

43 Thulegatan 43.

Rekommenderar sig för utförande af allt hvad till linnebranschen hör.

Specialité: **Stärkskjortor.**

FRÅGOR OCH SVAR.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för ¼, 2:50 för ½ och 1:25 för ¼ år

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen:* Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samla. ens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller:* Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* anorstadens) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Prenumerantsamlare å DAGNY

sökas på alla platser i landet och erhålla fördelaktiga villkor. Tillskrif

Dagnys Expedition, Stockholm C.

Hönsgården.

Allt hvad som behöfs för hönsgården, **Litteratur, Kycklingfoder, Hönsfoder, Äggkl.-maskiner** och andra Redskap försäljes af **Rosehill Fabrik, Norrköping.** Sveriges Hönstidning 1,50 pr år, porto 25 öre.

Mot grått hår

fullt oskadligt medel, som återställer grått hår till dess naturliga färg.

FANNY GELINS PARFYMMAGASIN,
5 Malmtorgsg. R. t. 2225. A. t. 4694.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfta priset eller 7 1/2 öre pr mm.)

SJUKSKÖTERSKA önskar plats att vårda Herre el. Dam. Tacksam för svar till »M. P. 24», Akad. Sjukhuset, Uppsala.

SJUKGYMNAST, kvinnl., som varit anställd på sanatorium i utlandet, önskar plats under sommaren på badort, i familj eller att medfölja på resa. Bästa betyg o. rek. från läkare. Lugnt och glädt sätt. Svar emotses snart till »Magsage 1908», Sv. Dagbladet f. v. b.

FLICKA AF GOD FAMILJ, kun- ning i maskinskrifning och enkla skrifgöromål, önskar plats, tillfällig eller stadigvarande. Svar till »E-a», under adress S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm f. v. b.

UNG, VÄLREK. FLICKA önskar plats 1:sta April i god familj där tillf. gifves att deltaga i hushållet. Musikalisk. Svar till »Hushållsbiträde», Riddersvik p. r.

VÄRDINNE-PLATS sökes af bildad flicka med godt sätt och utseende. Kompetent i allt som tillhör ett bättre hems skötande. Äger vana att representera som värdinna. Tacksam för svar med uppl. till d. 26 d:s, till signaturen: »Värdinna 08», under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

UNG LÄRARINNA önskar under sommarmånaderna plats att läsa med barn eller ock som husmoders hjälp och sällskap. Svar inom 15 April till »Elsa», Åskeröd, p. r.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna, som genomgått 8-klassigt läroverk och Nya Lärarinne-Seminarier i Stockholm samt studerat språk i utlandet, önskar plats. Svar till »H. T. 1908», för vidare befordran af S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

ISCHWEIZ studerande, väl orienterad svenska önskar sällskap för billiga resor eller fotvandring för naturstudier. Medföljer gärna familj eller ungdom som ciceron. Svar till »Praktisk», Dagnys redaktion.

LEDIGA PLATSER.

VID LINDESBERGS SAMSKOLA bli till hösten tvenne lärarinneplatser lediga, den ena med hufvudsaklig undervisningsskyldighet i engelska, svenska och tyska, den andra med undervisningsskyldighet dels i småskolan, dels i de lägre elementarklasserna. Till styrelsen ställda ansökningar, åtföljda af kompetenshandlingar jämte läkarebetyg, insändas till skolans föreståndarinna före den 10 april.

FÖRESTÅNDARINNE-BEFATTNINGEN jämte **sex lärarinneplatser** vid **Sköfde Elementarläroverk för flickor** blifva lediga att tillträda med nästkommande läsårs början.

Föreståndarinnebefattningen:

Kompetens: Högre lärarinneseminarium. **Lön:** 1,600 kr. jämte bostadslägenhet på två rum, tambur och kök samt vedbrand (eller hyresersättning). Pensionsbidrag. Med föreståndarinnebefattningen är för- enad 15 timmars undervisning i veckan, helst i tyska språket.

Lärarinneplatser:

- 1.) Undervisningsämnen:** Kristendoms-kunskap, kyrkohistoria, svenska språket och litteratur-historia. **Lön:** 1,400 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Högre lärarinneseminarium.
 - 2.) Undervisningsämnen:** Matematik och naturkunskap. **Lön:** 1,400 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Högre lärarinneseminarium.
 - 3.) Undervisningsämnen:** Tyska och engelska språken samt svensk och allmän historia. **Lön:** 1,400 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Högre lärarinneseminarium.
 - 4.) Undervisningsämnen:** Geografi och räkning. **Lön:** 1,300 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Helst Högre lärarinneseminarium.
 - 5.) Undervisningsämnen:** Alla i 2:dra förberedande klass förekommande läroämnen samt kristendoms-kunskap i 3:dje förb klass och klass I. **Lön:** 800 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Småskolelärarinneseminarium jämte betyg från sjukklassig flickskola.
 - 6.) Undervisningsämnen:** alla i 1:sta förberedande klass förekommande läroämnen samt kristendoms-kunskap och svenska språket i klass II. **Lön:** 800 kr. jämte pensionsbidrag. **Kompetens:** Småskolelärarinneseminarium jämte betyg från sjukklassig flickskola.
- Ansökningshandlingar (äfvén läkarebetyg), ställda till läroverkets Styrelse, insändas till föreståndarinnan före instundande 1 maj.

Liten bostad

om 1 rum och kök finnes att hyra för ensam välrek. person (helst pens. lärarinna) uti villa, där ägaren vistas å annan ort. Hyra 50 kr. Frkn Alf. Eriksson, Bergaholm, Mölnbo.

Mot ömhet och värk,

förorsakade af tryck, försträckningar m. m., utöfvar Salubrin så gynnsam inverkan, att det blifvit en nödvändighetsartikel i alla hem, där det försökts. Vid reumatisk värk och vid svårare yttre skador böra omslag med Salubrin och gummitaft enligt föreskrifterna i bruksanvisningen användas. Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speperi- & Färgaffärer. I parti hos **Geijer & Co, Stockholm.**

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna överlämna vården af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterter Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som influta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositi- onens värde, dock ej under två kronor.

Privata högre lärarinne- seminarier i Lund.

Läroanstaltens uppgift är att utbilda lärarinnor för de högre flickskolorna och hemmen. Kursen treårig. Redan första året rättighet att bortvälja vissa ämnen; fr. o. m. andra året två linjer: en humanistisk och en matematisk-naturvetenskaplig; tredje året koncentration på färre ämnen. Praktisk utbildning meddelas vid Högre Elementarskolan i Lund för flickor. Villkor för inträde: 1) att ha fyllt eller under kalenderåret fylla 17 år; 2) att förete godkänt avgångsbetyg från högre elementarskola eller genom inträdesprövning ådagalägga motsvarande kunskaper. För den hum.linjen fordras betyg i 3 främmande språk, för den mat.-naturv.linjen i 2, af vilka det ena måste vara tyska. Är betyget äldre än två år, förbehåller sig styrelsen rätt att avgöra om inträdesprövning fordras eller ej. Ansökan om inträde, åtföljd av betygsskrifter jämte frejde- och läkarebetyg, bör insändas till styrelsen senast den 10 juni. Närmare meddelar läroanstaltens föreståndarinna, fröken Marie-Louise Lundström.

Styrelsen.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

- Om flickors praktiska uppfostran. Af *Gertrud Adelborg*.
Anna Sandströms läsebok. Natur och arbetslif i svenska bygder. I. Götaland. Af *Jenny Velander*.
Stockholms F. K. P. R:s årsmöte och fröken *Annie Furu- hjelm*.
Redovisning för influtna penningbidrag till det kvinnliga rösträttsarbetet.
Upprop.
Fru *Anna Palme-Dutts* föreläsningar i Stockholm.
Skissboksblad från Dalmatien. Af *Tyra Kleen*.
Notiser.
Föreningsmeddelanden.

Prenumerations å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tid- ningstaxa n:r 5) eller bokhandel.